

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет історії, політології та національної безпеки
Кафедра історії України та археології

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
УКРАЇНА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ІСТОРИЧНОМУ ТА КУЛЬТУРНОМУ
КОНТЕКСТАХ

підготовки бакалавра
галузі знань 07 Управління та адміністрування
спеціальності 073 Менеджмент
освітньо-професійної програми Менеджмент

Силабус освітнього компонента «УКРАЇНА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ІСТОРИЧНОМУ ТА КУЛЬТУРНОМУ КОНТЕКСТАХ» підготовки бакалавра, галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 073 Менеджмент, за освітньо-професійною програмою Менеджмент

Розробник: Кучерепа М. М., професор кафедри історії України та археології, кандидат історичних наук, професор

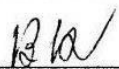
Погоджено

Гарант ОПІ Менеджмент

Ірина ВОЛИНЕЦЬ

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри історії України та археології
протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри (проф. Баран В. К.)

І. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	07 Управління та адміністрування 073 Менеджмент Менеджмент Перший (бакалаврський)	Нормативний
Кількість годин/кредитів 90/3		Рік навчання 1
		Семестр 2
		Лекції 28 год.
ІНДЗ: є		Практичні (семінарські) 24 год.
		Самостійна робота 32 год.
		Консультації 6 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання: українська		

ІІ. Інформація про викладача

ІІІ Кучерепа Микола Михайлович

Науковий ступінь кандидат історичних наук

Вчене звання професор

Посада професор

Контактна інформація 067-361-0-391; 099-916-3955

Електронна пошта: Kucherepa.Mikola@vnu.edu.ua ; kucherepa44@gmail.com

Посилання на розклад <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

ІІІ. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу. Освітній компонент «Україна в європейському історичному та культурному контекстах» належить до нормативних, який формує системне уявлення про історію та культуру України у нерозривному зв'язку з європейським історично-культурним простором, вивчає, порівнює та переосмислює перебіг політичних, соціально-економічних та культурних процесів в Україні у європейському контексті, сприяє усвідомленню необхідності утвердження незалежної України та входження її як рівноправного партнера до Євроатлантичних структур.

2. Пререквізити: вступ до спеціальності, творчий феномен Лесі Українки, українська мова (за професійним спрямуванням), іноземна мова (за професійним спрямуванням) та ін.

Постреквізити: іноземна мова (за професійним спрямуванням) та ін.

3. Мета і завдання освітнього компонента

Метою освітнього компонента «Україна в європейському історичному та культурному контекстах» є ознайомлення здобувачів освіти із багатовіковою минувиною України у сукупності суспільних і культурних явищ і подій, у їхньому поступальному розвитку з історичними закономірностями складного процесу

становлення та розвитку Української держави як європейської країни від найдавніших часів до наших днів.

Основними завданнями вивчення освітнього компонента «Україна в європейському історичному та культурному контекстах» є:

- дати здобувачам освіти знання про основні напрямки, тенденції та закономірності становлення й розвитку української державності, розкрити їх органічну єдність і водночас специфіку в контексті європейської цивілізації;
- ознайомити здобувачів освіти із новітніми досягненнями української та європейської історичної науки;
- навчити здобувачів освіти вільно оперувати історичними та культурологічними категоріями й поняттями та розуміти їх генезу;
- сформувати у здобувачів освіти уміння самостійно виявляти, вивчати й аналізувати історичні та культурні процеси, події та явища;
- виховувати у здобувачів освіти почуття патріотизму, пошани до історичного минулого свого народу.

4. Результати навчання (компетентності)

Інтегральна компетентність – здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини й громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК13. Цінування і повага різноманітності та мультикультурності.

Спеціальні компетентності:

СК6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

Програмні результати навчання:

ПРН1. Знати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПРН2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

ПРН15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Практ.	Самост.	Конс.	Форма контр./ Бали
Змістовий модуль 1. Історія та культура України в європейському контексті від найдавніших часів до 1657 р.						
Тема 1. Вступ. Історія та культура України у системі європейської гуманітаристики	6	2	2	2		ДС, Т, РМГ 5 балів
Тема 2. Старокиївська держава в історії середньовічної Європи	6	2	2	2		ДС, Т, РМГ 5 балів
Тема 3. Галицько-Волинська держава – «Королівство Русі» та її культура	7	2	2	2	1	ДС, Т, РМГ 5 балів
Тема 4. Українські землі у складі Великого князівства Литовського	7	2	2	2	1	ДС, Т, РМГ 5 балів
Тема 5. Українські землі Речі Посполитої XVI – першої половини XVII ст.	6	2	2	2		ДС, Т, РМГ 5 балів
Тема 6. Східноєвропейська криза і Визвольна війна в Україні середини XVII ст.	7	2	2	2	1	ДС, Т, РМГ 5 балів
Експрес опитування						15 балів
Змістовий модуль 2. Українська історія та культура у європейському вимірі нового та новітнього часу						
Тема 7. Руїна. Українські землі у європейській геополітиці (1658–1678)	4	2		2		
Тема 8. Гетьманщина та інші українські землі в європейській геополітиці та культурі останньої чверті XVII– XVIII ст.	6	2	2	2		ДС, Т, РМГ 5 балів
Тема 9. Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій (кінець XVIII – початок XX ст.): європейський контекст	4	2		2		
Тема 10. Перша світова війна і Українська революція 1917– 1921 рр.	9	2	2	4	1	ДС, Т, РМГ 5 балів
Тема 11. Українські землі у міжвоєнний період (1921–1939 рр.).	7	2	2	2	1	ДС, Т, РМГ 5 балів
Тема 12. Україна в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.).	6	2	2	2		ДС, Т, РМГ 5 балів
Тема 13. Українська РСР у 1945–1991 рр.	6	2	2	2		ДС, Т, РМГ 5 балів
Тема 14. Україна в умовах незалежності. Європейський вибір та євроатлантична стратегія сучасної України.	9	2	2	4	1	ДС, Т, РМГ 5 балів
Експрес опитування						15 балів
Активність на заняттях						10 балів
УСЬОГО	90	28	24	32	6	100 балів

Методи контролю*: ДС – дискусія, Т – тести, РМГ – робота в малих групах, ЕО – експрес опитування.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота передбачає опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу по кожній темі та навчальної літератури з переліку рекомендованої викладачем літератури відповідно до структури освітнього компоненту. Загалом на самостійну роботу виділено 60 годин.

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Вступ. Історія та культура України у системі європейської гуманітаристики	2
2	Старокиївська держава в історії середньовічної Європи	2
3	Галицько-Волинська держава – «Королівство Русі» на історичній карті Європи.	2
4	Українські землі у складі Великого князівства Литовського та інших держав	2
5	Українські землі Речі Посполитої XVI – першої половини XVII ст.	2
6	Східноєвропейська криза і Визвольна війна в Україні середини XVII ст.	2
7	Руїна. Українські землі у європейській геополітиці (1658–1678)	2
8	Гетьманщина та інші українські землі в європейській геополітиці та культурі останньої чверті XVII– XVIII ст.	2
9	Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій (кінець XVIII – початок XX ст.)	2
10	Перша світова війна і Українська революція 1917– 1921 рр.	4
11	Українські землі у міжвоєнний період (1921–1939 рр.).	2
12	Україна у роки Другої світової війни (1939–1945 рр.)	2
13	Українська РСР у 1945–1991 рр.	2
14	Україна в умовах незалежності. Європейський вибір та євроатлантична стратегія сучасної України.	4
Разом		32

IV. Політика оцінювання

Оцінювання відбувається згідно [Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 29.06.2022 р.](#)

Під час вивчення курсу передбачена можливість визнання отриманої студентом неформальної освіти як оцінку з окремих тем згідно [Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки від 29.06.2022 р.](#)

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. В разі неможливості бути присутнім на заняттях, здобувач освіти повідомляє про це старосту групи або викладача і складає дану пропущену тему викладачеві індивідуально. За

об'єктивних причин (наприклад, хвороба і т. ін.) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності: Процес вивчення освітнього компонента здійснюється за умов дотримання здобувачами освіти та викладачем [Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки від 30.10.2020 р.](#) Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%.

Списування під час контрольних робіт та заліку заборонені (в т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування. (наприклад, програми на навчальних платформах Zoom, Office 365, Moodle відповідно до [Кодексу академічної доброчесності](#)).

Політика щодо дедлайнів та перескладання: У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття – на консультаціях (графік яких є попередньо узгодженим з викладачем) він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати відповідну кількість балів, які були визначені на дану тему заняття.

Політика оцінювання: Оцінювання навчальних успіхів здобувачів освіти здійснюється на основі виконання індивідуального завдання, підготовки семінарських занять та контрольних робіт з освітнього компонента. З інформацією про поточне та підсумкове оцінювання можна ознайомитися на сайті Університету.

Запропонований курс оцінюється за накопичувальною системою. Максимальний бал який може отримати студент складає 100 б. з яких 60 б. за роботу на практичних заняттях (не більше 5 б. за відповідь), 30 б. за експрес опитування (проводиться на 6 та 12 практичних заняттях по 15 б. за кожне) та 10 б. за активну роботу в аудиторії (доповнення доповідача не більше 1 б. за одне заняття). Сума отриманих балів може бути зарахована як атестаційний бал за згодою здобувача. В разі незгоди його бали обнулюються. В такому випадку атестація здійснюється в усній формі у вигляді заліку.

За бажанням (при недостатній кількості балів) і консультацією із викладачем здобувач освіти може додатково скласти тести за обраною темою або за результатом співбесіди і в такий спосіб підвищити свій бал.

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку. Оцінка виставляється без урахування попередніх оцінок. На залік виносяться основні питання, типові та комплексні задачі, ситуації, завдання, що потребують творчої відповіді та умінь синтезувати отриманні знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних задач. Згідно з [Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки](#). Загалом здобувач може отримати від 0 до 100 б.

Шкала оцінювання знань студентів з дисципліни, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом. У випадку, коли здобувач отримав менше 60 балів відбувається ліквідації викладачеві. Вона здійснюється через усне опитування.

Перелік питань для усного опитування

1. Походження українського народу через призму європейського етногенезу.
2. Антична культура грецьких полісів Північного Причорномор'я.
3. Кочові цивілізації українського Степу: киммерійці, скіфи, сармати.
4. Київська Русь в історії середньовічної Європи.
5. Запровадження християнства та його вплив на політику та культуру Русі.
6. Європейський вектор у зовнішній політиці та династичні зв'язки Рюриковичів часів Київської Русі.
7. Галицько-Волинська держава – “Королівство Русі” у контексті середньовічної європейської історії та культури.
8. Українські землі у складі Великого князівства Литовського, Руського і Жемайтійського та Польського королівства.
9. Утворення Кримського ханату та його експансія на українські землі.
10. Культурно-просвітницька діяльність братств.
11. Козацтво в українській історії та культурі XVI – першої половини XVII ст. Європейські аналоги українського козацтва.
12. Гетьман Петро Конашевич-Сагайдачний та його діяльність.
13. Люблінська унія 1569 р.
14. Берестейська унія 1596 р.
15. Розвиток культури в Україні у другій половині XVI – першій половині XVII ст.
16. Східноєвропейська криза і Визвольна війна в Україні середини XVII ст. під проводом Богдана Хмельницького. Історичні передумови і причини Хмельниччини 1648–1657 рр.
17. Переяславсько-Московська угода 1654 р. та її оцінка в історіографії.
18. Міжнародна дипломатія Війська Запорозького доби Хмельниччини. Віленський договір 1656 р.

19. Геополітичні причини Руїни.
20. Гадяцький трактат Війська Запорозького із Річчю Посполитою 1658 р.
21. Військово-політичне протистояння в Україні періоду Руїни (1658–1678 рр.)
22. Міжнародні договори та поділ українських земель між іноземними державами у 60–80-х рр. XVII ст.
23. Українські землі у європейській геополітиці та культурі останньої чверті XVII–XVIII ст.
24. Гетьман Іван Мазепа і мазепинці.
25. “Балто-Чорноморська вісь”: шведсько-український союз 1708–1709 рр.
26. Пилип Орлик та його конституційний проєкт 1710 р.
27. Запорозька Січ у XVIII ст.
28. Правобережжя і західноукраїнські землі: гайдамацький і опришківський рухи.
29. Культурне життя в Україні у другій половині XVII–XVIII ст. Феномен козацького бароко.
30. Три поділи Речі Посполитої та їхній вплив на українські землі.
31. Наддніпрянська Україна у першій половині XIX ст.
32. Західноукраїнські землі у першій половині XIX ст. “Руська трійця”.
33. “Весна народів” 1848–1849 рр. і українське національне відродження.
34. Кирило-Мефодіївське товариство.
35. Суспільно-політичне життя та національні рухи в Наддніпрянщині у другій половині XIX ст.
36. Реформи 60–70-х рр. XIX ст. та їхній вплив на розвиток Наддніпрянської України.
37. Західноукраїнські землі у другій половині XIX ст.
38. Класики української літератури, живопису, музики і театру другої половини XIX – початку XX ст.
39. Україна у Першій світовій війні.
40. Українські січові стрільці та їх культурно-просвітницька праця.
41. Українська революція 1917–1921 рр. УНР часів Української Центральної Ради.
42. Українська Держава у період гетьманату Павла Скоропадського 1918 р.
43. УНР часів Директорії, її внутрішня та зовнішня політика.
44. ЗУНР. Польсько-українська війна 1918–1919 рр.
45. Боротьба за соборність: Злука УНР і ЗУНР 22 січня 1919 р. та її історичне значення.
46. Українізація в радянській Україні у 20–30-х рр. XX ст.
47. Голодомор 1932–1933 рр. в Україні: причини та наслідки.
48. Економічна та національно-культурна політика Другої Речі Посполитої щодо західноукраїнських земель.
49. Товариства “Просвіта”, “Рідна школа” та їх роль в духовному і культурному житті краю.
50. Карпатська Україна в європейській геополітиці.
51. Радянізація в західноукраїнських областях у 1939–1941 рр.
52. Початок німецько-радянської війни 1941–1945 рр. Нацистський

окупаційний режим в Україні (1941–1944 рр.).

53. Культурне життя в умовах нацистської окупації.

54. Рух Опору в Україні під час Другої світової війни. Українська повстанська армія та її боротьба.

55. Повторна радянізація західноукраїнських областей.

56. Відбудова народного господарства в УРСР у другій половині 40-х – на початку 50-х рр. XX ст.

57. Суть і зміст процесу “десталінізації” в УРСР у період хрущовської “відлиги”.

58. Радянський тоталітаризм і національна культура в УРСР другої половини 1960-х – 1985 рр.

59. Дисидентський рух.

60. Горбачовська “перебудова” в Україні.

61. Утворення Народного руху України та інших політичних партій.

62. Історичні передумови проголошення незалежності України. Акт проголошення незалежності України 24 серпня 1991 р.

63. Економічний розвиток та культурне життя в незалежній Україні.

64. Будапештський меморандум 1994 р. про гарантії безпеки для України.

65. Незалежна Україна на міжнародній арені. Шлях до ЄС.

66. Європейський вибір і євроатлантична стратегія сучасної України.

67. Проблема вступу України до Європейського Союзу і Північноатлантичного альянсу (НАТО). Євромайдан – Революція гідності 2013–2014 рр.

68. Анексія Криму Російською Федерацією та її наслідки для загальноєвропейської системи безпеки.

69. Російсько-українська війна і європейська дипломатія.

70. Україна-Європа: основні тенденції політичного, економічного та культурного співробітництва у першій чверті XXI ст.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Александрович В. Мистецтво Галицько-Волинської держави. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 1999.

2. Александрович В. Холмська ікона Богородиці. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2001.

3. Баран В. Історія України. 1945–1953. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2005.

4. Баран В. Україна: новітня історія (1945–1991 рр.). Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2003.

5. Баран В., Токарський В. «Зачистка»: політичної репресії в західних областях України у 1939–1941 рр. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2014.

6. Баран В., Токарський В. Україна: західні землі: 1939–1941 рр. Львів, 2009.

7. Бовгиря А. Козацьке літописання в рукописній традиції XVIII ст. Списки та редакції творів. Київ: Інститут історії України НАН України, 2010.

8. Братковський Данило. Świat po szczęści przezyrzany / Світ, по частинах

розглянутий (1697 р.). Фототипічне видання. Переклад. Джерела. Студії. Луцьк: Волинська обласна друкарня, 2004.

9. Бульба-Боровець Т. Армія без держави. Львів: Поклик сумління, 1993.

10. Величко С. «Літопис» / упоряд. Г. Боряк, Т. Таїрова-Яковлева. Київ: Кліо, 2020.

11. Вересень 1939 у долі держав та народів. Війна, репресії, пам'ять: наук. зб. / упорядник і наук. ред. М. М. Кучерепа. Луцьк : Вежа-Друк, 2019. 212 с.

12. Війна і міф. Невідома Друга світова, 1939–1945 / І. Бігун, С. Бутко, В. В'ятрович [та ін.] ; Український інститут національної пам'яті. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2016. 272 с.

13. Волинська трагедія: через історію до порозуміння. Матеріали Всеукр. наук. конф., м. Луцьк, 19–20 червня 2013 р. Луцьк: СНУ ім. Лесі Українки, 2013.

14. «Волинь-43»: міфи і реальність : зб. наук. праць / упорядники Кучерепа М. М., Шваб А. Г. : Вежа-Друк, 2019.

15. Волинь за роки незалежності: Статистичний збірник: Ювілейне видання: Статті, таблиці, схеми, діаграми / упоряд. М. І. Мотиль. Луцьк: Надстир'я, 2001.

16. Волинь і волиняни у Другій світовій війні : зб. наук. пр. / упоряд. М. М. Кучерепа. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012.

17. Волинь пам'ятає. Відлуння на Волині Голодомору 1932–1933 років у радянській Україні / Автори-упорядн. М. М. Кучерепа, В. В. Ткачук; за заг. ред. М. М. Кучерепа. Луцьк: ВАТ «Волинська обласна друкарня»; РВГ «Науковий центр історичних студій Волині», 2008. 264 с.

18. Гаврилюк О. Н. Політика радянзації в західному регіоні України наприкінці Другої світової війни. *Міжнародний Науковий Конгрес "Українська історична наука на порозі XXI століття"*. Чернівці, 16–18 травня 2000 р.: Доповіді та повідомлення. У 4-х т. Чернівці: Рута, 2001. Т. 2. С. 109–114.

19. Гаврилюк С. В. Історичне пам'яткознавство Волині, Холмщини і Підляшшя (XIX – початок XX ст.). Монографія. 2-е вид., доп. Луцьк : РВВ "Вежа" ВНУ ім. Лесі Українки, 2008.

20. Гриневич В. Неприборкане різноголосся: Друга світова війна і суспільно-політичні настрої в Україні, 1939 – червень 1941 рр. Київ ; Дніпропетровськ : Ліра, 2012. 508 с.

21. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної нації XIX–XX століття. Київ: Yakaboo Publishing, 2019.

22. Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. Київ: Портал, 2022.

23. Грицак Я. Пророк у своїй вітчизні. Франко та його спільнота (1856–1886). Київ: Критика, 2006.

24. Гунчак Т. Україна: перша половина XX століття: нариси політичної історії. К.: Либідь, 1993.

25. Джиджора І. Економічна політика російського правительства супроти України в 1710–1730-х роках / упоряд., автор передмови, приміток і коментарів В. Пришляк. К.: Кліо, 2020.

26. Західне Полісся: історія та культура : монографія / авт. кол. Г. В. Бондаренко, О. Н. Гаврилюк, А. А. Дмитренко, О. М. Карліна, В. О. Кудь, М. М.

Кучерепа та ін.; наук. ред. В. К. Баран. Луцьк : ПрАТ «Волинська обласна друкарня», 2012.

27. Золоте чересло: Книга народних ремесел, звичаїв та побуту в Україні, писана Климентієм Зіновієвим, поетом кінця XVII – початку XVIII ст.” / упоряд. В. Шевчук, О. Шугай; пер. з давньоукр. О. Шугая; вступ. ст. і приміт. В. Шевчука. К.: Мистецтво, 2009.

28. Ісаєвич Я. Українське книговидання: витоки, розвиток, проблеми. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2002.

29. Ісаєвич Я. Д. Джерела з історії української культури доби феодалізму XVI – XVIII ст. К. : Наук. думка, 1972.

30. Ісаєвич Я. Україна давня і нова: Народ, релігія, культура. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України,, 1996.

31. Історія органів державної безпеки на Волині: документально-публіцистичне вид. / наук. ред. М. М. Кучерепа ; за заг. ред. В. А. Мельниковича. – Луцьк : Ініціал, 2012. – 240 с. : іл.

32. Історія української культури: У 5 т. Київ: Наук. думка, 2001–2010. Т. 1–5.

33. Каліщук О. Волинь'43: історіографічне пізнання і криве дзеркало пам'яті / Львівське відділення Інституту археографії та джерелознавства ім. М. Грушевського НАН України, Волинський національний університет імені Лесі Українки. Львів, 2020.

34. Каліщук О. Історична травма і проблема її (не) пам'ятання: досвід трагедії Луцької в'язниці 1941 р. Проблеми гуманітарних наук: зб. наук. пр. Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія Історія. Дрогобич, 2020. Вип. 4/46.

35. Каліщук О. У тіні Волині? Історія vs пам'ять / Національна академія наук України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. Львів, 2016.

36. Каліщук О. Українсько-польське протистояння на Волині та в Галичині у роки Другої світової війни: науковий і суспільний дискурси / Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України. Львів, 2013.

37. Карліна О. Соціальна структура населення міст і містечок Волинської губернії наприкінці XVIII століття. *Соціум. Альманах соціальної історії*. К., 2013. Вип. 10.

38. Кінд-Войтюк Н. Товариство приятелів науки – осередок вивчення історії Волині (1935–1939 рр.). *Волинський музей: історія і сучасність*. Наук. збірник. Луцьк, 2004. Вип. 3.

39. Кінд-Войтюк Н. Джерела з вивчення історії і охорони пам'яток на Волині у 1920-х – 1930-х роках. *Краєзнавство*. 2019. Вип. 4.

40. Ковба Ж. “Просвіта” – світло, знання, добро і воля українського народу. Дрогобич: Відродження, 1993.

41. Косаківська С. Спадщина Василя Авраменка. *Науковий вісник ВДУ ім. Лесі Українки: мистецтвознавство*. 1997. № 11.

42. Косик В. Україна і Німеччина у Другій світовій війні. Львів; Париж, 1993.

43. Крамар Ю. В. Західна Волинь 1921–1939 рр.: національно-культурне та

релігійне життя. Луцьк: Вежа-Друк, 2015.

44. Крамар Ю. В. Освітнє життя єврейської громади на Волині у міжвоєнний період. *Архіви України*. 2014. Вип. 6 (294): листопад-грудень 2014. С. 132–140.

45. Культурне життя в Україні. Західні землі. Документи і матеріали / під. ред. Ю. Сливки. К.: Наук. думка, 1995. Т. 1: 1939 – 1953; Львів, 1996. Т. 2: 1953–1966; Львів, 2003. Т. 3: 1966–1971.

46. Кучерепа М. «Волинський експеримент» воєводи Г. Юзевського. *Проект «Україна». Галичина та Волинь у складі міжвоєнної Польщі* (Колективна монографія). Харків: Фоліо, 2017. С. 111–131.

47. Кучерепа М. Державна політика Польщі на Волині. 1939 рік. *Літопис Волині*. Ч. 2. Луцьк, 2003. С. 86–101.

48. Кучерепа М. Договір Петлюра – Пілсудський 1920 року. *Літопис Волині : Всеукраїнський науковий часопис*. Число 21. Луцьк, 2019. С. 103–108.

49. Кучерепа М. Етнодемографічні зміни у Волинському воєводстві 1921–1939 рр. Поляки, українці, білоруси, литовці у міжвоєнній Польщі (1921–1939 рр.). Упоряд. Василь Футала. Дрогобич : «Коло», 2005. С. 19–33.

50. Кучерепа М. М. Волинь у міжвоєнний період (1921–1939). Луцьк, 1994.

51. Кучерепа М. М. Захисники працюючого люду: профспілки у Волинському воєводстві в 1921–1939 рр. : монографія : у 2-х ч. / Микола Михайлович Кучерепа, Станіслав Германович Щєблюк. 2-е вид., переробл. і доповн. Луцьк : Вежа-Друк 2019. 588 с., іл.

52. Кучерепа М. М. Українські національні партії на Волині (1921–1939 роки) : у 2 ч., ч. 1 : монографія / Микола Кучерепа, Ярослав Цецик; Ч. 2 : Документи і матеріали / Микола Кучерепа, Ярослав Цецик. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2011. – Ч. 1 : 304 с.; Ч. 2 : 292 с.

53. Кучерепа М. М., Давидюк Р. П. Волинське українське об'єднання (1931–1939 рр.). Луцьк: Надстир'я, 2001.

54. Кучерепа М. Національна політика Другої Речі Посполитої щодо українців. *Україна – Польща: Важкі питання*. Т. 1–2. Варшава : Тирса, 1998. С. 11–28.

55. Кучерепа М. Просвіти і Просвітянські хати – українські національні осередки Волині у міжвоєнний період. *Літопис Волині*. Всеукраїнський науковий часопис. 2018. Ч. 19. С. 96–104

56. Кучерепа М. Українська проблема в політиці II Речі Посполитої і в концепціях та діях українських політичних сил у міжвоєнний період. *Україна – Польща: важкі питання*. Т. 10. Варшава, 2006. С. 155–190.

57. Кучерепа М. Український національний політичний табір Волині у 1921–1939 рр. Волинь у європейському геополітичному та культурному просторі: вибрані питання : колективна монографія. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. С. 97–139.

58. Кучерепа С. Польський театр на Волині. Луцьк, 2005.

59. Кучинко М., Охріменко Г., Савицький В. Культура Волині та Волинського Полісся княжої доби. Навч. посібник. Луцьк: ВАТ “Волинська обласна друкарня”, 2008.

60. Левчанівська І. “Пласт” на Волині. *Українська гімназія в Луцьку. Спогади*. Луцьк, 1998.
61. Ленартович О.Ю. Селянство Західної України у національно-визвольній боротьбі, 1944–1950 рр. Луцьк, 1998.
62. Ленартович О.Ю. Український національно-визвольний рух на Волині в роки Другої світової війни. Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2011.
63. Літопис УПА: Т 1. Волинь і Полісся. Німецька окупація. Кн. 1. Початки УПА: Документи і матеріали. Торонто: Літопис УПА, 1989.
64. Луговий О. Визначне жіноцтво України. Київ, 1994.
65. Луцьку – 900 років (1085 –1985). Збірник документів і матеріалів. К.: Наук. думка, 1985.
66. Ляшук І. Волинські гімназії та відродження української культури. *Минуле і сучасне Волині. Проблеми джерелознавства*. Луцьк, 1992. С. 63–65.
67. Маланюк Є. Книга спостережень. Фрагменти. Від Кобзаря до нації. Студії і роздуми. К.: Атіка, 1995.
68. Маланюк Є. Нарис історії нашої культури. Київ, 1992.
69. Мірчук І. Напрямки української культури. Мюнхен, 2003.
70. Мушинка М. За мистецькими заповітами Василя Авраменка. *Народна творчість та етнографія*. 1994. № 1. С. 57–60.
71. Наливайко Д. Очима Заходу. Рецепція України в Західній Європі XI–XVIII ст. Київ: Основи, 1998.
72. Нарис історії “Просвіти”. Львів; Краків; Париж, 1995.
73. Огієнко І. Українська культура. Київ, 1992.
74. Павленко С. Іван Мазепа як будівничий української культури. Київ, 2005.
75. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності / пер. з англ. Р. Ключка. Харків: Книжковий клуб «КСД», 2016.
76. Понедельник Л. А. Волинський ренесанс. *British Journal of Science Education and Culture*. London: University Press, 2014. No 1. (5) (January–June). P. 124–129.
77. Понедельник Л. Літературне життя на Волині в 1920–1930-ті роки: суспільно-політичні умови, угруповання, персоналії. *Краєзнавство*. 2019. Вип. 4. С. 50–68.
78. Попович М. Нарис історії культури України. Київ: АртЕк, 1999.
79. Пришляк В. В. Волинська примітка в австрійсько-польському трактаті 1727 року про українську торгівлю із Силезією. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки: Історичні науки*. Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2009. № 22.
http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Nvvnvnu/istor/2009_22/R4/Pryshliak.pdf
80. Пришляк В. В. Історія України: Навчальний посібник для студентів вузів. У 2 ч. Ч. 1: Від давніх часів до кінця XVIII ст. Брест: Вид-во БрДУ ім. О.С. Пушкіна, 2004.
81. Пришляк В. Григорій Граб’янка (Історико-генеалогічна розвідка). *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність*. [зб. наук. праць]. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип’якевича НАН України, 2011.

Вип. 20: ACTES TESTANTIBUS: Ювіл. збірник на пошану Леонтія Войтовича.

http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Uks/2011_20/36_Prushlyak.pdf

82. Пришляк В. До питання про історичну основу поеми Лесі Українки «Бояриня». *Леся Українка та родина Косачів в контексті української культури: Тези та матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф, 24–25 лютого 1996 р., с. Колодяжне / До 125-річчя від дня народження Лесі Українки*. Луцьк: Ініціал, 1996.

83. Пришляк В. Міжнародна наукова конференція «Луцький з'їзд 1429 р. на тлі епохи». *Хроніка. Укр. іст. журн.* 2020. Вип. 1. С. 219–223.

http://resource.history.org.ua/publ/UIJ_2020_1_20

84. Пришляк В. Про Волинь поза часом і простором (замість покрайніх записів на доповіді академіка). Ярослав Ісаєвич. Давня історія Волині: гіпотези, дискусії, перспективи дослідження. *Літопис Волині*. Всеукр. наук. часопис. Ч. 10. Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2011.

85. Пришляк В. Ярослав Ісаєвич: nomen est omen. *Історичний веб-портал [Historians.in.ua]*. 2016. Режим доступу:

<http://historians.in.ua/index.php/en/institutsiji-istorichnoji-nauki-v-ukrajini/1859-volodymyr-pryshliak-yaroslav-isayevych-nomen-est-omen>

86. Пришляк В., Гжеськов'як Р., Циганок О. «Щасливе пророцтво», або «Прогностик щасливий»: панегірик Пилипа Орлика миргородському полковникові Данилу Апостолу / З літературної спадщини. *Сіверянський літопис*: Всеукраїнський науковий журнал. 2019. № 1 (145): січень–лютий. С. 203–220. http://www.siver-litopis.cn.ua/arh/2019/siver_01_19.pdf

87. Пясецький В. Луцьк: історико-краєзнавчі нариси. Кн. I: Старе місто. Луцьк: Волинські старожитності, 2014.

88. Савчук Б. П. Волинська «Просвіта». Рівне: Ліста, 1996.

89. Скочиляс І. Релігія та культура Західної Волині на початку XVIII ст. За матеріалами Володимирського собору 1715 р. Львів, 2008.

90. Смолій В., Степанков В., Горобець В., Чухліб Т. Дипломатія на «межі світу»: міжнародні відносини та зовнішня політика Української держави (XVII ст. – 1750-ті рр.). Посібник для університетів. Київ: Вид-во «АМЕННОТЕР», 2016. [е-видання]. <https://www.academia.edu/23729857/>

91. Стрільчук Л. В. Україна – Польща: від добросусідських відносин до стратегічного партнерства (кінець XX – початок XXI ст.). Луцьк : Волинські старожитності, 2013.

92. Терещенко Ю. І. Україна і європейський світ: Нариси історії від утворення Старокиївської держави до кінця XVI ст. Київ: Перун, 1996.

93. Україна в Європі: пошуки спільного майбутнього [кол. монографія] / кер. автор. кол. і наук. ред. проф. А. І. Кудряченко. Київ: Фенікс; Інститут європейських досліджень НАН України, 2009. [е-видання]. <https://elibrary.ivinas.gov.ua/2304/1/2009.pdf>

94. Українська культура. Лекції за ред. Дмитра Антоновича. Київ: Либідь, 1993.

95. Федорук Я. Віленський договір 1656 року: Східноєвропейська криза і Україна у середині XVII століття. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2011.

96. Філіпович М. Луцька “Просвіта” (1918–1935 рр.). Луцьк, 2007.
97. Чухліб Т. Секрети українського полівасалітету: Хмельницький, Дорошенко, Мазепа. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2011.
98. Шабала Я. М. Аграрні реформи на Волині у ХХ – на початку ХХІ століття: передумови, перебіг та наслідки. Луцьк: Волинська мистецька агенція «Терен», 2012.
99. Шваб А. Г. Еміграційна політика Польщі (1918–1939). Луцьк: Волинська мистецька агенція «Терен», 2014.
100. Шевчук В. Загублена українська культура за тисячу років. Київ: Вид. дім КМА, 2008.
101. Шульга С. Чехи в Західній Волині: від оселення до реєміграції. *Češi v Západní Volyni od osídlení k reemigraci*. Луцьк: Вежа-Друк, 2018.
102. Яковенко Н. Дзеркала ідентичності. Дослідження з історії уявлень та ідей в Україні ХVІ – початку ХVІІІ століття. Київ : Лаурус, 2012.
103. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. 2-е вид., переробл. та розшир. Київ: Критика, 2005.
104. Яковенко Н. Паралельний світ. Дослідження з історії уявлень та ідей в Україні ХVІ–ХVІІ ст. К.: Критика, 2002.

Інтернет-ресурси:

- Інститут історії України НАН України. URL: <http://resource.history.org.ua/>
- Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України. URL: <http://archeos.org.ua/>
- Електронна бібліотека текстів, публікацій джерел та досліджень з історії України та історії української культури IX–XVIII ст. URL: <http://litopys.org.ua/>, <http://izbornyk.org.ua/> –
- Історичний веб-портал. URL: <http://historians.in.ua/>